

Kedves olvasók,

Az utóbbi években számos jogszabály változás történt a hulladékgazdálkodás terén. Ezzel kapcsolatban szeretnénk segíteni önöknek, mivel ez mindennapi életünk együttjárója. A múltban kevésbé volt a lakosság felvilágosítva, a hulladékgazdálkodás terén, ezért úgy döntöttünk, betekintést nyújtunk önöknek ebbe a témakörbe, hogy mindenki mélyebben tudja átérezni ennek súlyát mindennapjainkban. Tudatos hulladékgazdálkodással minden lakos képes csökkenteni községünk, városunk kiadásait. Ezáltal a települések/városok költségvetésének nagyobb része különíthető el pl. városfejlesztésre /utcák, játszóterek, járdák felújítására, rendbetételére/, melyek sokszor homályba merülnek pénzsűke miatt. Mi polgárok több odafigyeléssel, személyes példával a közösségbe vetett hittel nagy mértékben tudjuk segíteni a köz javát. Hiszem hogy ez a kis saját műhelyünkben kiadott tájékoztató segít olvasóinknak megérteni ezeket az egyszerű, de fontos összefüggéseket, melyeket három részre oszthatunk, mégpedig: a hulladék keletkezésének megelőzése, az önkormányzati költségvetés csökkentése, a környezetünkre gyakorolt negatív hatások megelőzése.

Együtt megváltoztathatjuk szokásainkat, megtaníthatjuk a fiatalabb generációt, hogy érezzük döntéseink fontosságát a társadalom egészében és megvédjük a legértékesebb dolgot, azaz az életünket és a környezetünket.

Ladislav Šalamon
a Brantner Gemer igazgatója

Mi alkotja a hulladék árfolyamát, melyet lakosként fizetnek?

A következő ábra összehasonlítja a kommunális hulladék és az építési törmelék helyi díjának összetételét és annak 2018-as és 2018 utáni felhasználásának célját. Az első ábra azt mutatja, hogy 2018-ig az állampolgároktól beszedett díjat az önkormányzatok a hulladékkezelő társaságoknak folyósították, legfőképp a hulladék szállításáért és likvidálásáért. A teljes összeg kis része került a törvényből előírt díj fizetésére, más szóval hulladéklerakó-adó, amelyet 2018-ig a törvény egységesen 4,98 € összegben állapított meg a hulladéklerakon elhelyezett minden egyes tonnára vonatkozóan. A kommunális hulladéktermelés csökkentése érdekében 2019-ben törvényileg bevezették az ún. ösztönző rendszert, miszerint a tonnánkénti kommunális hulladék törvényben előírt díja évente növekszik a szeparáció hatékonysági százalékának alapján. Ezzel a lépéssel szeretné az állam, ösztönözni az önkormányzatokat és a lakosságot a tudatos hulladékgazdálkodásra. A szeparált hulladék díja /papír, műanyag, üveg/ már a 2016-os évtől nem a lakosokra esik, hanem az ún. „ÖZV” szervezetre – a termelők felelőségének szervezetére. Az „ÖZV” szervezet (termelői felelősségvállalási szervezet) beszerzi és szétosztja az erőforrásokat a szeparált hulladékok gyűjtésére. A tapasztalat azt mutatja, hogy a kommunális hulladéktermelés nem csökkent és a szeparált hulladék mennyisége is lassan növekszik. A kommunális hulladéktermelés növekedése párhuzamba vonható a társadalmunk gyors fejlődésével.

Ábra 1 A kommunális hulladék és az építési törmelék helyi díjának összetétele és annak 2018-as és 2018 utáni alakulása

A következő táblázat ábrázolja a törvényből előírt díj növekedését:

	Kommunális hulladék válogatásának szintje X [%]	Törvényben előírt díj . t ¹		
		2019	2020	2021 és az azt követő évek
1	x ≤ 10	17	26	33
2	10 < x ≤ 20	12	24	30
3	20 < x ≤ 30	10	22	27
4	30 < x ≤ 40	8	13	22
5	40 < x ≤ 50	7	12	18
6	50 < x ≤ 60	7	11	15
7	x > 60	7	8	11

A törvényből előírt díj /zákonny poplatok/ 2019-től

Tehát, aki többet osztályoz, válogat annak a hulladéklerakó – adó díja, melyet a hulladékkezelő cég továbbítja a környezetvédelmi alapba, kevesebbet fizet. Ha azt szeretnénk, hogy a szemétdíjunk kevesebb legyen, akkor figyelmesebben és minőségibben osztályozunk. A második ábra a hulladékdíj jövőbeli alakulását mutatja be a 2021-es évben, amikor az illeték úgyszint a törvényben előírtak szerint fog alakulni. Szintén törvényi kötelezettség lesz, hogy a hulladéklerakókba szállított hulladéknak át kell haladnia az ún. mechanikus-biológiai feldolgozáson, válogatáson és kizárólag e válogatási folyamat hulladék maradéka helyezhető el a szemétkerakóba. Ez az újraosztályozási folyamat újabb beruházásokat igényel, melynek eredménye a szemétdíj emelkedése lesz. A végső cél az, hogy minnél kevesebb hulladék kerüljön a szemétkerakóba.

Hogyan érintik ezek a változások a pénztárcánkat?

Annak érdekében, hogy képesek legyünk fenntartani ezt a fejlődést és pénztárcánk se lássa kárát, mindekinek ajánlatos a következő pontokra odafigyelni:

1. **Osztályozni, osztályozni és még egyszer osztályozni** – papír, műanyagok, üveg, fém, tetrapakk – fontos az

osztályozás minősége. Nem elég a tárolókat kicserélni feketéről színesre, a hulladékot felelősségteljesen kell válogatni. A fent említett összetevők gyűjtéséért sem mint állampolgárok, sem mint önkormányzat nem fizetünk, de ha nem megfelelően osztályozunk, akkor az „OZV” a hulladékbe gyűjtő céggel együtt kiszámlázhatja a begyűjtést, abban az esetben ha a válogatott tételek piszkosak és nem újrahasznosíthatóak. Ezért fontos, hogy lelkiismeretesen osztályozzunk.

2. **A BIO hulladék gyűjtésének beiktatása** – a tapasztalat azt mutatja, hogy a zöld tétel - BIO hulladék- 45% -a a fekete szemetes edénybe kommunális hulladék közé kerül, melyből jó minőségű komposztot állíthatnánk elő. Ezért azokon a településeken, ahol még nem iktatták be a BIO szemét gyűjtését ez ajánlatos lépés, mert a 2021-es évtől kötelező lesz.

3. **A lakosság felvilágosítása** – a hulladékgazdálkodás összes szervezetének felelőssége a lakosság tájékoztatása és információ megosztása a tudatos személgazdálkodás területén. Mindenki hozzájárulhat a hulladék keletkezésének megakadályozásához, a válogatott hulladék minőségének és mennyiségének javításához, a BIO komponens is beleértve.

PÉLDA hogyan lehet pénzt megtakarítani az önkormányzat számára

Képzeljünk el egy 28 000 lélekszámú várost, amely évente 6500 tonna hulladékot termel. Évente a lakosság 1300 tonna hulladékot képes kiszeparálni /papír, műanyag, üveg/, ami 20 %-os válogatási arányt jelent (1300/6500). A fenti táblázat alapján a 2020-as évben a város válogatási szintje a 2. csoportba tartozik és a hulladéklerakóban elhelyezett minden tonna hulladékért 24 € lerakási adót /törvényben előírt díjat fizetnek.

Hasonlítsunk össze két forgatókönyvet: az egyik város ahol nincs bevezetve a biológiailag lebomló hulladék gyűjtése és a másik pedig, ahol a papír, műanyag, üveg gyűjtése mellett külön válogatják a biohulladékot is, melyet barna edényekbe gyűjtenek.

	Biohulladék válogatás nélkül	Biohulladék válogatással
A keletkezett hulladék teljes mennyisége	6 500 t	6 500 t
Válogatott biohulladék (45%)	0 t	2 925 t
Válogatott hulladék a teljes mennyiségből	20 % (1 300 t)	20 % (1 300 t)
Hulladéklerakóba kerül	5 200 t	2 275 t
Válogatás/szeparálás aránya	20 %	65 %

Az első esetben ha az összes hulladék mennyiségéből levonjuk a lakosság által kiszeparált, válogatott mennyiséget, 5200 tonna hulladék kerül a hulladék lerakóba. Ha abból az állításból indulunk ki, hogy a biohulladék a kommunális hulladék 45%-t teszi ki, ami a mi esetünkben 2925 tonna, ehhez hozzáadódik az 1300 tonna, a hulladék lerakóba csak 2275 tonna kerül (6500 – 2925 – 1300). Ebben az esetben az önkormányzat eléri a 65% -os válogatási arányt, ezáltal a hulladéklerakó adó összege mindössze 8 € lenne tonnánként (lásd a törvényi díjak táblázatát a 4. oldalon).

A város költségvetése szempontjából, feltételezve, hogy a város tonnánként 50 €-t fizet

a hulladék lerakót üzemeltető társaságnak, a táblázat a következőképp alakul:

	Biohulladék válogatás nélkül	Biohulladék válogatással
Hulladéklerakóba kerül	5 200 t	2 275 t
Hulladék tárolásának díja / t	50 €	50 €
Válogatás/szeparálás aránya	20 %	65 %
Törvényben előírt díj (2020)	24 €	8 €
Hulladéklerakás ára	384 800 €	131 950 €
Megtakarítás a biohulladék válogatásnak köszönhetően		252 850 €

Az első esetben, ha 5200 tonna hulladék kerül a hulladék lerakóba, a város évente összesen 384.800 €-t fizet, beleértve a hulladéklerakó-adót (5200 * 50 + 5200 * 24). A második esetben, ahol a biohulladékot is külön gyűjtik, a város csak 131.950 €-t fizet a hulladék likvidálásáért (2.275 * 50 + 2.275 * 8). A két eset közti különbség 252 450 € lehet. Ezt az összeget a város felhasználhatná pl. infrastruktúrája kiépítésére.

A példát a következő forrásból vettük: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/105423/je-mozne-usetrit-zak-likvidaciu-odpadu-pozrite-si-priklad.aspx>

Összegzésként hangsúlyozni kell, hogy a város minden polgára az első esetben tonnánként 13,74 €-t fizet, míg a második esetben ez csak 4,71 €. Végérvényben az első esetben a hulladéklerakás díja 0,06 €/kg míg a második esetben csak 0,02 €/kg.

Önkormányzat költségvetési tétele	Biohulladék válogatás nélkül	Biohulladék válogatással
ÖSSZES KÖLTSÉG	384 800€	131 950€
EUR/lakos	13,74 €	4,71 €
EUR/kg	0,0592 €	0,0203 €

Ezen példák alapján észlelhetjük annak fontosságát, hogy mi is nagymértékben hozzájárulhatunk a fizetendő díjak csökkentéséhez.

Az elkövetkezőkben határozottan el kell gondolnunk azon, hogy a háztartási hulladék, építkezési törmelék keletkezését milyen módon tudjuk megfékezni, vagy legalább szinten tartani, valamint azon, hogy a jövőben ne növekedjenek a díjak. Tartsuk szem előtt azt a tényt, hogy a fekete tárolóba dobott minden kg szeméért manapság 0,10 – 0,20 €-t fizetünk. Használjuk ki jobban a kék, sárga, zöld konténernek adta lehetőségeket, mivel ezekért egy centet sem fizetünk. A barna tároló elviteli díja csak 0,05 - 0,10 €.

Az „Együtt sikerülhet” jelszóval ösztönözhetjük magunkat és másokat is, hogy társadalmi szinten előre vigyük a hulladékgazdálkodás ügyét s ezzel gyarapíthatjuk közösségünk jólétét. Bátran beszéljünk a hulladékgazdálkodásról és adjunk érvényt szomszédaink, barátaink, családtagjaink helyes útmutatásával annak a ténynek, hogy ez a közeljövőben meghatározza mindennapjainkat. E cél elérése érdekében fogjunk össze, úgy társadalmi szinten, mint egyénileg!

Együtt sikerülhet, köszönöm.